

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Říkovice, Lažany a Višňáry

číslo 71 rok 2020

Vážení spoluobčané,

dovolte mi, abych Vám popřál jménem svým a celého kolektivu obecního úřadu krásné a pohodové prožití vánočních svátků v kruhu nejbližších, do nového roku všem přeji hlavně pevné zdraví, pohodu, spokojenost a mnoho úspěchů v osobním i pracovním životě. Dovolte mi, abych Vám poděkoval za zodpovědný přístup k opatřením, které vyžaduje dnešní těžká doba a vyjádřil naději, že zase bude lépe.

Karel Rajman, starosta

POPLATKY ZA PSY A ZA ODVOZ KOMUNÁLNÍHO ODPADU

Poplatek za odvoz komunálního odpadu je ve výši 520,- Kč/osobu. Zvýšení poplatků vychází z navýšení poplatků ze strany svozové firmy LIKO, které vychází z razantního poklesu cen za vytríděné odpadové suroviny a zejména z nového zákona o odpadech. Poplatek za psa je ve výši 60,- Kč. **Splatnost poplatků je 31. 3. 2021.** Pokud celková výše poplatku přesáhne 800,- Kč, může být uhrazen ve dvou splátkách a to do **31. 3. a do 31. 8.** Žádáme vás především o platbu bezhotovostním převodem na účet obce č. **5321591/0100** s variabilním symbolem, který se skládá ze tří kombinací čísel.

- **za psa:** 1341 + 01 (Morašice), 02 (Lažany), 03 (Řikovice) a 04 (Višňáry) + číslo popisné XXX, pokud nemáte číslo popisné trojmístné, doplňte před čp. 0, např. u čp. 35 je to 134101035.

- **za odpady:** 1340 + 01 (Morašice), 02 (Lažany), 03 (Řikovice) a 04 (Višňáry) + číslo popisné XXX, např. u čp. 112 je to 134003112.

Pokud budete provádět úhradu za odvoz odpadu a úhradu za psa převodním příkazem, proved'te každou platbu zvlášť se správným variabilním symbolem, abychom si mohli správně platby přiřadit. Poplatky bude možné uhradit i v hotovosti na Obecním úřadě a to od 1. 2. 2021.

SVOZ ODPADU

Poslední letošní svoz popelnic proběhne 30. 12. Příští svoz se uskuteční 13. 1. 2021 a další svozy budou vždy po 14 dnech, tím dochází k přechodu svozového termínu z lichého týdne v roce 2020 na **sudé týdny** v roce 2021.

CENA VODY

Pro rok 2021 je vodné 36,- Kč a stočné 29,50 Kč.

POHYB PSŮ NA VEŘEJNOSTI

Důrazně upozorňujeme majitele psů na dodržování povinností vyplývajících z vyhlášky obce č. 3/2011 o pravidlech pro pohyb psů na veřejném prostranství, a to zejména na povinnost odstranění znečištění (výkalů) způsobené psem, povinnost zabezpečit psa proti úniku a povinnost vést psa na vodítku.

ÚŘEDNÍ HODINY

Úřední hodiny na obecním úřadě v době vánoční a koncem roku:

pondělí 21. a 28. 12. 8.00 - 9.00, 13.00 - 17.00 hod.

středa 23. a 30. 12. 7.00 - 12.00 hod.

Ostatní dny pro veřejnost zavřeno.

Sdělujeme občanům, že **žluté pytle na plasty** jsou k dispozici na poště i na obecním úřadě v úředních hodinách.

OPRAVA SILNIC

Diry v silnicích znepríjemňovaly cestování našimi obcemi, a proto došlo k jejich výpravě. Během října vyspravili pracovníci SÚS Litomyšl ty nejhorší, které ohrožovaly plynulý provoz obcemi.

TROCHU ZE STATISTIKY

K 10. 12. 2020 mají naše obce celkem 723 občanů, z toho 492 z Morašic, 161 z Řikovic, 46 z Lažan a 24 z Višňáru. V letošním roce se přistěhovalo 15 nových občanů a 4 občané se odstěhovali. Narodilo se 6 dětí - 2 děvčata a 4 chlapci. S 8 našimi spoluobčany jsme se rozloučili. Občané jiné národnosti v našich vesnicích: 2 jsou z Německa, 2 ze Spojeného království Velké Británie, 4 z Vietnamu a po 1 ze Švýcarska, Filipín a Polska.

PODĚKOVÁNÍ

Rodinám Bezděkových a Sládkových velice děkujeme za zvelebení části obce pod školou a postavení krásného betlému, který ozdobil i titulní stránku tohoto občasníku a zve vás k svátečnímu zastavení. Úpravy i stavbu betlému provedli z vlastní iniciativy a ze svých prostředků.

TŘI KRÁLOVÉ OPĚT PŘIJDOU!

Nadcházející Tříkrálová sbírka poběží v trochu jiném režimu, než na jaký jsme zvyklí, ale dobrou zprávou je, že se i přes současnou složitou situaci uskuteční!

Nechceme se vzájemně ochudit o milá, byť krátká setkání a zvláště o přání štěstí, zdraví a požeňání do roku 2021, která koledníci do vašich domovů tradičně přináší. Proto naši odvážní koledníci vyzbrojeni rouškami a jinými ochrannými prostředky přeje jen do ulic na začátku ledna vyrazí. Nemusíte se bát - zdraví je pro nás na prvním místě, nikoho nebudeme vystavovat riziku většímu, než je krátké setkání na ulici a souběžně připravujeme i lednovou ONLINE koledu (více na www.trikralovasbirka.cz).

Návštěvu vašich domovů v rámci Tříkrálové sbírky plánujeme na **sobotu 9. ledna 2021**. Pro ty, které doma nezastihneme a pro ty, kteří se setkání přeje jen obávají, je připravena možnost přispět pomocí dárcovské SMS, přes platební bránu, bankovní účet či v rámci ONLINE koledy. Touto formou by se muselo přispívat i v případě, že by aktuální epidemická situace neumožnila návštěvu koledníků ve Vašich domovech.

V minulém roce jsme vybrali v Litomyšli a okolních obcích úžasných **623 033 Kč**, ještě jednou vám děkujeme za štědrost! Výtěžek z nadcházející Tříkrálové sbírky půjde na **provoz Domácí hospicové péče na litomyšlsku**, dále na podporu rodin s dětmi v nepříznivé situaci k zajištění školních a kompenzačních pomůcek či k spolufinancování lyžařských výcviků a letních táborů.

Děkujeme všem, kteří se do sbírky zapojí jako koledníci či jako ti, kteří naše koledníky přivítají ve svých domácnostech a přispějí drobnou částkou na dobrou věc.

Pokud si chcete vyzkoušet koledování na vlastní kůži a strávit příjemné chvíli se svými dětmi, kontaktujte koordinátorku Tříkrálové sbírky - Ing. Veroniku Peterkovou (tel. 733 741 091, e-mail: dobrovolnik@lit.cz) - nejlépe ještě do Vánoc. Jednalo by se však o koledování mimo naše obce, kde máme koledníky již zajištěny.

Děkujeme za vaši podporu a přispění na věc, která má smysl! Jako malý bonus Vám nabízíme účast v zajímavé soutěži ve výrobě originální tašky pro naše koledníky - více informací najdete na našem webu litomysl.charita.cz nebo Facebooku.

Ing. Veronika Peterková, Farní charita Litomyšl

KNIHOVNA MORAŠICE

Každý pátek od 17.30 do 19.00 hod. je pro Vás v prostorách Obecního úřadu otevřena knihovna. V současnosti knihovna disponuje asi 5 000 svazky knih pro dospělé i pro děti. V nabídce jsou i knihy z výpůjčního fondu knihovny v Litomyšli, které se průběžně obměňují. Pro ty, kteří již mají unavené oči nebo je neláká přímo četba knih jsou nově v nabídce i audioknihy, pokud by byl zájem, nabídku určitě ještě rozšíříme. V loňském roce jsme pořádali besedu s ilustrátorem dětských knih Adolfem Dudkem, jeho vystoupení bylo vtipné a zábavné, všem přítomným se velmi líbilo.

Pokud to situace umožní, rádi bychom v příštím roce u nás opět někoho známého přivítali. Bohužel kvůli vládním opatřením byla knihovna uzavřena na jaře i během října a listopadu letošního roku. Od 4. 12. je knihovna opět v provozu a doufáme, že již bez přerušení.

Zveme tedy všechny, kteří rádi čtou, aby se k nám zašli podívat. Zápisné na celý rok činí pro dospělé 30 Kč a pro děti polovic.

Markéta Vavřínová

HUDBA POMÁHÁ: TENTOKRÁT ZE MLÝNA FORMOU ŽIVÉHO PŘENOSU

Ačkoliv současná situace znemožnila organizátorům festivalu Hudba pomáhá připravit tradiční šňůru koncertů, o čtrnáctý ročník oblíbené benefiční akce lidé rozhodně nepřijdou. Letos si však budou moci festival vychutnat prostřednictvím volně přístupného živého přenosu. V sobotu **19. prosince v 19.00 hod.** totiž proběhne živé vysílání večerního pořadu pojmenovaného „Hudba pomáhá - k pečení“, jehož výtěžek následně podpoří speciální školy v Litomyšli, Poličce a Vysokém Mýtě.

Rok co rok lidé museli zanechat pečení nebo jiných vánočních příprav, obléci se do svátečního a vyrazit do divadla nebo třeba do kostela. Letos ale klidně mohou zůstat u sporáku. Tentokrát zveme na festival, který bude mít podobu večerního pořadu. Místo vstupenky si tak lidé mohou pořídit zástěru nebo víno z naší speciální kolekce a za doprovodu hudebníků i dalších zajímavých osobností mohou v klidu pokračovat v pečení vanilkových rohlíčků, uvedl ředitel festivalu Karel Telecký.

Na co přesně se tedy diváci mohou letos těšit? Večerním pořadem, jehož natáčení proběhne v prostorách krásného mlýna v nedaleké obci Horky, budou provázet moderátoři Českého rozhlasu Pardubice a hudební doprovod bude v režii festivalové kapely Parkoviště pro velbloudy, kterou doprovodí smyčcové trio. Kromě toho dojde i na rozhovory s některými pořadateli, ale své postřehy nabídnou i další hosté, a to včetně oblíbeného českého herce Jaroslava Duška.

Výtěžek čtrnáctého ročníku organizátoři následně věnují speciálním školám v Litomyšli, Poličce a Vysokém Mýtě, tedy tam, kde festival běžně probíhá. Svou podporu mohou příznivci festivalu vyjádřit zakoupením symbolické vstupenky na stránkách www.hudbapomaha.cz či zasláním peněz na transparentní účet, který je na webu uvedený. Další možností je pak zakoupení festivalových předmětů v novém eshopu nebo v informačních centrech v Litomyšli, Poličce a Vysokém Mýtě, kde se objeví také klasické kasičky. Naši občané mohou přispět i do kasičky na Obecním úřadě Morašice.

Barbora Košňarová

Strůmka

Minule, ve druhém díle našeho seriálu o starých ovocných stromech a odrůdách, jsme si připomněli prastarou odrůdu hrušně Špinka. V této části se opět vrátíme k jabloním, a to odrůdu, která pravděpodobně z naší paměti také dosud úplně nevytizela, protože je to odrůda všude odedávna pěstovaná a všude se jí velmi dobře daří.

O původu Strůmky se toho mnoho neví. Nejstarší písemné zmínky z konce 18. století pochází z německého Porýní, kde už tehdy měla být odrůda obecně rozšířena, proto se její původ obvykle udává jako německý, ale dalších důkazů není. V českých zemích ji zmiňuje poprvé děkan Rössler roku 1799, ale mohla být u nás pěstována již dříve. Do současnosti se Strůmka rozšířila opravdu na celém území našeho státu, ve všech oblastech, kde se pěstují jabloně. Je to odrůda mimořádně odolná ve všech ohledech, proto ji občas nalezneme i v polohách pro pěstování ovocného stromoví spíše nevhodných. Strůmka vyniká skladovatelností. Ne nadarmo se o ní říká, že v době sklizně by se mohla nabíjet do kanónů. Asi si říkáte, kdo by jedl něco takového? Její čas totiž přichází až mnohem později, neboť k jídlu dospívá zpravidla v březnu a spolehlivě vydrží až do léta, aniž by zaznamenala sebemenší újmy. Ovšem využití pro ni najdeme už v končícím podzimu, kdy nám může posloužit jako surovina pro vynikající mošt. Díky jejím tvrdým

a velmi odolným plodům je to snad jediné jablko, které se dá skladovat krechčováním jako brambory nebo řepa.

Plody jsou charakteristické svým pravidelným soudkovitým tvarem a červeným žilhaným líčkem, jehož intenzita závisí na míře oslunění plodu. Středně dlouhá stopka vězí v úzké a spíše mělké jamce. Dužnina je zpočátku dosti kyselá a tvrdá. Uskladněné plody dospívají k jídlu teprve na jaře, kdy si dobře uchovávají svou pevnost a do značné míry i šťavnatost, ale v chuti již převažuje sladkost. Stromy jsou velmi bujně a zdravě rostoucí a mohou dorůst v závislosti na podmínkách do velikých rozměrů a vysokého věku. Strůmka je i v současnosti díky své houževnatosti a dlouhověkosti stále široce rozšířená, i když jen v podobě starých stromů. Dokonce i jediná jabloň se statusem památného stromu ve svitavském okrese je právě Strůmka a nachází se v Němčicích u Litomyšle. Její stáří je zhruba 150 let, což je na jabloň věk úctyhodný. V okolí Morašic máme možnost setkat se se Strůmkou v aleji na Újezdec, kde je dosud mnoho hojně plodících stromů především v první polovině aleje ve směru od Morašic. Poznáte ji snadno. Pokud pod stromem najdete kvanta spadnutých plodů bez vady a kazu celou zimu ba i na jaře, je to právě Strůmka.

Petr Zehnálek ml.

Při dostatku slunce mohou být plody Strůmky celé pokryté sytým červeným líčkem.

Mohutná Strůmka na začátku aleje k Újezdcu

OHLÉDNUTÍ ZA LETOŠNÍM ROKEM

Fotbalový oddíl má za sebou stejně jako všichni podivný rok. Před plánovaným začátkem jarní sezóny se stihly oficiálně zkolaudovat přestavěné kabiny, ale až do června si je nikdo nemohl užít, protože jarní část amatérských fotbalových sezón byla zrušená a většina našich kategorií tak přišla o možnost uhájit svá dobrá podzimní postavení v tabulce. Za své vzal i původní termín plánovaných oslav na konci května, ale hned v červnu sehráli muži a dorostenci pár zápasů a od července se rozjela nová sezóna.

Mladší příprava se musela vypořádat s odchodem silného a početného ročníku 2011. Postupem času se podařilo ustálit sestavu a bohužel je přerušeno zastihlo v nejlepší, když vyhráli poslední turnaj konaný v Morašicích.

Ročník 2011 se zapojil do početnější starší přípravy a přenesl svou loňskou stoprocentní dominanci i do této kategorie, zaznamenal jen jedinou, ale ve svém výsledku možná dost poučnou prohru.

Družstvo mladších žáků na loňský podzimní triumf ne navázalo, ale vyrovnaná bilance 3 výher a 3 porážek je vzhledem k změnám v kádru dobrý výsledek, a tréninková morálka kluků příslibem do jara, bude-li jaké.

Naši starší žáci nepoznali nic jiného než vítězství už déle než rok. Škoda, že to zahrnuje pouze dva podzimy, ale i tak je radost, jak děti fotbal baví.

Což dokládá i fakt, že pravidelně pomáhají dorostu, který má i v tříčlenné soutěži 8+1 problém s tím, aby se vůbec hráči sešli. Tenhle věk je prostě krizový a láme se v něm, zda se podaří doplnit dospělou kategorii a zda bude mít v dlouhodobější budoucnosti v Morašicích kdo hrát.

A-tým potěšil fanoušky stoprocentní domácí bilancí, která s obstojnými venkovními výsledky stačila na průběžné druhé místo v okresním přeboru.

Kromě zmíněné přestavby kabin se podařilo díky dotacím dotáhnout i osvětlení půlky hřiště. Jako dělané na podzimní podvečery, které však musíme trávit doma.

S odstupem času musíme mluvit o velkém štěstí, že se nám 5. 9. podařilo na hřišti uspořádat povedený sportovní den připomínající 50 let fotbalu v obci, jehož vrcholem bylo utkání starých gard Morašice vs. Hradec Králové. Všem, kteří nám pomohli s organizací této akce i chodu celého oddílu mockrát děkujeme, stejně jako ochotným rodičům i podporující obci Morašice.

Nezbývá než doufat, že se brzo najde způsob, jak i s COVIDem mezi námi trávit volný čas s kamarády, spolužáky a spoluhráči, a přitom neohrozit své blízké. Doufejme, že třeba na jaře bude možné žít zase normální život, jehož součástí je i neomezený pohyb na čerstvém vzduchu.

Václav Štancil

Fotbalové hřiště v Morašicích z ptáčích perspektivy

PAMĚTI A VZPOMÍNKY NA ČINNOST MYSLIVCŮ V MORAŠICÍCH

Myslivecký spolek Morašice byl založen na jaře roku 1928. Tehdejší honitba měla výměru asi 520 ha. Prvním předsedou spolku byl pan Alois Vodehnal. Samostatnou honitbu na morašickém katastru měl pan Slavík, majitel Rychty. Tuto soukromou honitbu mu spravoval příšerný hajný, který myslivost provozoval ne na lovecký lístek, ale na takzvaný „certifikát“. Byl to průkaz opravňující osobu, která složila přísahu u okresního úřadu, vykonávat funkci hajného pro tu kterou honitbu. Posledním hajným na Slavíkově honitbě byl pan Alois Bureš. Po roce 1948 byla Slavíkova honitba sloučena s honitbou Morašice.

1928 - 1928, někteří ze zakládajících členů mysliveckého spolku v Morašicích

Alois Vodehnal - první předseda

Václav Matějka

Josef Říha

Jaromír Pachta

Josef Pachta

Jaroslav Vodehnal

V roce 1952 dochází ke sloučení myslivecké společnosti Morašice o výměře 702 ha s mysliveckou společností Lažany o výměře 254 ha. Předsedou společnosti byl zvolen pan Josef Říha (nar. 1887). K dalšímu sloučení dochází v roce 1961, kdy k honitbě Morašice-Lažany přibývá honitba Nová Sídla a Tržek. Celková výměra honební plochy je až dosud 1550 ha. Myslivecká společnost měla 20 členů.

Hlavní druhy zvěře v roce 1952: zajíc polní, bažant a koroptev, srnčí zvěř se vyskytovala také, černá zde nebyla. První divočák byl uloven u Zadního háje v roce 1952, dále bylo odloveno 300 zajců, 100 bažantích kohoutků. Polovina odlovu byla dodána na státní nákup (povinná dodávka), ostatní zvěřina, kromě přidělů členům, byla prodána občanům. Zajíc stál 6,- Kčs/kg, bažant 25,- Kčs/kus a koroptev 10,- Kčs.

O deset let později v roce 1962 kronika uvádí odlov zvěře: 11 srnčí - 6 kusů dodávka, 141 bažantů - 82 kusů dodávka a 309 zajců - 115 kusů dodávka. V tomto roce myslivci dali na dodávku 482 kg zvěřiny. Zajíců se nejvíce ulovilo v roce 1971 a to 404 kusů.

Za škodnou se v této době pokládala: toulavá kočka, liška, kuna, lasička, tchoř, vrána šedivka, jestřáb, kráňec, káně lesní i rousná, krkavec se u nás v té době nevyskytoval.

Vysoké stavy zajců se udržely až do roku 1975, kdy tento druh zvěře onemocněl zákeřnou nakažlivou nemocí brucelozou. Nastal vysoký úhyn. I když se několik let zajíc nelovil, stavy se nepodařilo zvýšit. Úbytek pokračuje až do současnosti. Potkat zajíce ve volné přírodě je docela vzácnost.

Stejný osud potkal i bažanta, i když jsme se v minulosti všemožně snažili bažanta do přírody vrátit. Zpočátku jsme sbírali vysečená vejce a pan Plšek nám líhl kuřata. S jejich odchovem nebyly žádné zkušenosti, výsledky byly tedy mizivé. Později se 9 mysliveckých sdružení spojilo do tzv. Kooperace a začalo chovat zakomorované bažantí slepice a vajíčka od nich vozit k nám do moderní líhny s kapacitou 7200 vajec. Líhlo se v místnosti hasičské zbrojnice v Nových Sídlech a práce kolem kuřátek se ujali Jaroslav a Marie Andrlövi.

Bažant obecný

V roce 1978 se započalo s výstavbou budovy, kde by byly zachovány všechny provozní a hygienické požadavky - líhnout se začalo v roce 1980. Do roku 2003 se každoročně podařilo vylíhnout přes 3 000 bažantích kuřátek - část jednodenních kuřat si odebrali chovatelé - část jsme odchováli do stáří 8 týdnů a opět prodali. Část jsme odchováli do jejich dospělosti a vypouštěli do revíru. Od roku 2004 se již nelíhlo. Bažantí kuřátka jsme nakupovali z líhnařského střediska Dříteč u Sezemice a každoročně odchovávali ve voliérách v Nových Sídlech. Bylo třeba velkého nadšení a pracovního úsilí všech členů spolku, aby byly důležité úkoly při líhnutí i odchovu splněny. Bylo nutné každodenní krmení, zajištění správné teploty, veterinární dohled, čištění odchovny a zajištění venkovních voliér proti útokům dravců a kun. Nepřítelem bylo i deštivé počasí, či ptačí chřip-

ka. Bažantí kuřata se ve voliérách odchovávala do roku 2016, kdy bylo nutné splnit přání majitele pozemku, aby voliéry byly zbourány. K této smutné práci došlo v říjnu 2018 a ještě smutnější byl pohled na pozemek v roce 2020. Zmizení drobné zvěře, to je koroptví, bažantů a zajců z našich lesů a polí nezpůsobil jen nový myslivecký zákon, který zakazuje veškerý odlov pernatých dravců, ale i změny v hospodaření na polích. Drobná zvěř se neumí orientovat ve velkých lánech a nenachází zde odpovídající potravu.

Srnec obecný

Radostnější je pohled na stavy i odstřel srnčí zvěře, který je však limitován přísnými pravidly a omezeními. Každoročně v zimním období srnčí přikrmujeme senem a granulami. Občas se do našeho revíru zatoulají divočáci. Rádi se usídlí ve velkých lánech olejky, kde se je také podaří ulovit. V roce 2014 se ulovilo 18 kusů a v roce 2019 to bylo 6 kusů.

Naše činnost nespočívala jen v lovu. Od roku 1971 jsme každoročně pořádali myslivecký ples s mysliveckou kuchyní a bohatou tombolou. Dlouho se vzpomínalo na myslivecká vinobraní za bohaté účasti občanů, kdy Rychta, jak se říká, „praskala ve švech.“

Další naší činností bylo vysazování stromků v lesích i v remízích. Podle zápisů v kronice jsme od roku 1961 vysázeli více než 15 000 stromků. Brigádnické hodiny raději nepočítáme.

Od roku 1980 byla každoročně uspořádána soutěž ve střelbě na asfaltové terče, za účasti hostů z Osíka. Při soutěži bylo slavnostně vyhlášeno pořadí a vítěz si odnesl domů putovní pohár. V době, kdy bylo nutné k tomuto klání posílat písemné pozvánky, bylo na ní psáno: „Vítěz odnese si domů, převeliký pohár z hlíny uplácený, kterýžto jako cena první střelci nejuspěšnějšímu mokem lahodným naplněn bude.“ V letošním roce se podařilo střeleckou soutěž uspořádat v době, kdy byla uvolněna koronavirová omezení.

Nastává zimní období, kdy zvěř při vyšší sněhové nadílce strádá. Prosíme o tiché a ohleduplné chování v lese i v polích a pečlivý dohled nad čtyřnohými kamarády, za což děkujeme.

S přáním klidných Vánoc, za pomoci kronikářky mysliveckého spolku Bohumily Trávníčkové sepsal Josef Říha

LAŽANY

KLEJCHŮV BUK

Jak všichni dobře víme, v Lažanech se nachází památný Klejchův buk lesní (Fagus sylvatica), který byl vysazen již roku 1799. Strom zasadil pan Jan Klejch pocházející z Lažan č.p. 4 při tažení Rusů proti Francouzům litomyšlskem. Výška stromu je 28 m a obvod kmene ve výšce 130 cm je 454 cm. Tento památný strom je už velmi starý a byl napaden dřevokaznou houbou. Kvůli masivnímu rozvoji plodnic této houby byla nutná některá ošetření. Důsledkem tohoto ošetření mělo být zajištění provozní bezpečnosti a prodloužení perspektivy buku. Tudíž se přistoupilo ke zkrácení buku o ¼ jeho stávající výšky. Vrchol koruny bude zcela jistě zasažen korní spálou a bude jen na buku, jak se s tím popere. V horizontu 5-8 let se bude pokračovat v dalším zmenšování stromu. Budeme věřit v jeho sílu na přežití!!!

Martina Klejchová ml.

Klejchův buk na jaře před ošetřením...

...a po zkrácení a prořezání

ŠKOLA OD PODZIMU PO ADVENT

Po předlouhých šesti týdnech distančního vzdělávání jsme se od středy 18. listopadu konečně mohli přivítat s prvními žáky v naší Masarykově základní škole Moravice. Úředním jazykem: ve škole byla k prezenční výuce povolena osobní přítomnost žáků 1. a 2. ročníku, ale u nás i žáků 4. ročníku, protože ti jsou letos v jedné třídě společně s druháky. Pro všechny ostatní žáky pokračovalo povinné vzdělávání distančním způsobem. Od pondělí 30. listopadu se škola otevřela žákům všech ročníků 1. stupně ZŠ a také žákům 9. ročníku. Pro ostatní ročníky 2. stupně ZŠ probíhá rotační prezenční a distanční výuka, kdy dochází ke střídání celých tříd ve škole po týdnech (6. a 7. ročník / 8. ročník).

Děkuji všem rodičům, kteří v období nouzového stavu spojeného s řadou omezení dosud běžného života zároveň připravovali své děti při distančním vzdělávání. Protože podmínky pro tuto formu výuky byly v jednotlivých rodinách velmi rozdílné, přizpůsobili jsme tomu i online vyučování. Ne všichni mají možnost čerpat neomezená data a zároveň zdravotní doporučení limitují pro děti na druhém stupni online výuku do 90 minut denně, u mladších dětí pak ještě kratší dobu. Rozvrh online hodin tak zahrnoval denně nejvýše tři dopolední online vstupy zhruba po třiceti minutách. Odpoledne byly případné individuální konzultace. Dětem, které potřebovaly notebook, jej zapůjčila škola. Zadávání úkolů bylo především v týdenních blocích, nikoli ze dne na den, aby si tak děti, i spolu s rodiči, mohly sestavit týdenní plán podle svých podmínek. Ve škole pak vyučující látku probíranou v distančním vzdělávání žákům dovysvětlí. Hodnocení žáků po návratu do školy oceňuje především jejich snahu, klasifikace známkami se bude přidávat postupně.

DARUJEME RADOST

Toto adventní období probíhá v naší škole tak trochu jinak. Děti sice ve škole nemohou ani zpívat, ani tančit, zato vytváří mnoho krásných dáreků, kterými chtějí potěšit své blízké. Ale netvoří jen pro ně.

Při výrobě vánočních předmětů letos nemyslíme jen na vlastní rodinu a své kamarády, ale i na babičky a dědečky, kteří jsou v tomto těžkém čase sami bez možnosti návštěv. A na ty, kteří se o ně starají. Proto jsme navázali spolupráci s Centrem sociální pomoci města Litomyšle (Domov pro seniory a Domov se zvláštním režimem) a některé vybrané výrobky a dárky zamíří na Vánoce k nim. Už ty, které dnes máme, se dětem opravdu povedly, proto věříme, že potěší i je. Sdílená starost je poloviční, zato společná radost je dvakrát větší!

Přeji vám ve zdraví prožitě klidné a radostné Vánoce a celý nový rok 2021!

Miloš Krejčí, ředitel školy

COVIDOVÁ SITUACE DOMA A VE ŠKOLE

Nastávající situace je velmi těžká!!! V naší škole platí přísná pravidla - roušky, rozestupy, dezinfekce...aj. Ale jednou večer nám přišlo oznámení, že se od zítřka do školy nejde. Tak mi po chvíli došlo, že nás čeká další samostatná práce doma.

My, jako 5. třída, jsme si zařídili web Škola v pyžamu pro případ, že nás bude čekat nějaká taková karanténa. Sem nám paní učitelka dávala úkoly. Bohužel velmi často nefungovalo spojení, a proto jsme přešli do programu Microsoft Teams. Tento program byl mnohem lepší, protože těch možností tam bylo více... On-line hodiny vypadaly asi takto - v daný čas jste „klikli“ na danou hodinu a to vás připojilo ke konverzaci. Učivo, které jsme měli zvládat doma, bylo daleko obtížněji splnitelné než ve škole. Počítač je jen jedna bedna, do které se vejde „všechno“, a místo toho jsme nemohli být ve větší bedně s názvem „škola“.

Po nějaké době jsem si už po tomhle blázinci říkala, že to musí skončit. Skončilo, ale bohužel ne pro nás, ale jen pro 1.-2. a 4. třídu! Nečekala jsem dlouho, do školy se vrátil i zbytek! Bylo to 30. listopadu. Do školy jsme přišli jako obvykle - příchod s rouškou, pak nálož dezinfekce a ničím nezdužující příchod do třídy. Co se změnilo, bylo to, že jsme museli být celou dobu v roušce, lavice byly od sebe odstrčeny, pořád se větralo a měli jsme velkou přestávku v jiný čas. Bylo zase hezké se po čase na živo vidět se spolužáky a s paní učitelkou. Byl to hned jiný pocit sedět ve škole než u počítače. Dávali jsem více pozor, všichni jsme se lépe slyšeli a byla v tom hned jiná atmosféra!!! A proto souhlasím s tím, že škola má nad počítačem převahu a že už další on-line výuka nebude a Covid-19 též.

Alena Kuřová, 5. třída

VYHRÁLI JSME V SOUTĚŽI O PŘECHOD

Skoro každý den s dětmi přecházím vozovku z návsi na hřiště. Z technických důvodů tam nejde realizovat přechod. Ten by nám tam velmi pomohl. Jednoho prázdninového dne jsem pročítala časopis a HLE! Firma Besip a Lego vyhláší soutěž o nej...přechod. Neváhala jsem. V klubu máme lego. S Besipem každoročně realizujeme cyklistickou soutěž. Jenže sehnat o prázdninách děti... Podařilo se! Martina, Lukáš, Honza a Matěj vymýšleli,

Navrhli jsme přechod...

navrhovali, zkoušeli a pak i postavili moderní přechod, který by se hodil právě sem. Nafotili jsme ho a zaslali do soutěže. V dnešní nelehké době jsme na výsledky čekali dlouho. O to větší bylo překvapení v listopadu, kdy jsme se dozvěděli, že jsme vyhráli! Ceny nám zaslali a na zábavný den v Praze se máme těšit někdy na jaře. No, uvidíme. Soutěž jsme vyhráli, ale co přechod, BUDE?

Stanislava Coufalová

ZÍSKALI JSME 2. MÍSTO

„Třesk“ – název školního časopisu naší základní školy. Každoročně skupinka žáků už 28 let připravuje šest čísel plných zajímavostí ze školy a okolí. Letošní rok je trochu zvláštní. Tradiční akce byly zrušeny. Nic se nedělo. Bude o čem psát? Bylo. Připravili jsme přílohy „koronavirových speciálků“. Koncem října přišla milá zprávička, že v krajském kole soutěže školních časopisů se náš Třesk umístil na 2. místě. Ráda bych proto pochválila Alenu, Petru, Adama, Sama, Zoe, Kubu, Filipa, Dorotku... prostě celou radu za nelehkou práci novinářů. Neusínáme na vavřínech a snažíme se stále časopis vylepšovat, abyste vy, čtenáři, měli stále příjemné počteníčko!

Nevíte, kde časopis získat? Visí na nástěnce školy na obecním úřadu, nebo si ho můžete koupit přímo ve škole. Děkujeme, že náš časopis čtete!

Stanislava Coufalová

Diplom za náš Třesk

VÁNOČNÍ ANDÍLCI

Jak si naši žáci představují vánočního anděla?

NEZAPOMENUTELNÁ NOC NEJEN PRO MAJITELE DOMU

Čtvrtek 6. listopadu se bohužel zapíše do kroniky Říkovice na seznam požárů v naší vesnici. V mrazivé noci v 2.38 hodin se vesnicí rozezněla siréna. Už při pohledu z okna byl vidět hustý černý dým, který vycházel z domu čp. 3. Ještě před příjezdem prvních hasičských jednotek byla střecha domu celá v plamenech.

Naštěstí syna, spícího v podkroví, probudil zápach kouře. Nemohl se už dostat po schodech dolů do přízemí, a tak musel seskočit z okna. Ještě že těsně u domu rostou vysoké tůje a on po nich mohl sešplhat na zem. Doběhl vzbudit tatínka a bratra. V tom spěchu stihli zachránit psa a papouška. Nedalo se nic jiného dělat než čekat na příjezd hasičských sborů.

V blízkosti teče potok Lukáč, který letos po několika letech začal opět téct. Z našeho potoka si hasičské jednotky zřídily čerpací stanoviště a k hašení použily šest proudů vody. Během hodiny dostaly jednotky oheň pod kontrolu. Musela být částečně rozebrána střecha k dohašení skrytých ohnisek. V 4.57 hod. byl boj s plameny ukončen, ale dobrovolní hasiči z Morašic zůstali na místě až do 9.00 hod., kdy se na místo dostavil vyšetřovatel příčin požárů.

Požár domu čp. 3 a jeho současný stav

Zasahovala profesionální jednotka hasičů z Litomyšle spolu s dobrovolnými jednotkami z Litomyšle, Vidlaté Seče, Dolního Újezda a Morašic. Hned druhý den se zvedla vlna solidarity, jak v naší obci, tak v zaměstnání majitelů domu.

Moc všem děkujeme za podporu a pomoc rodině v tak nelehké životní situaci. Velice si vážíme všech, kdo Svobodovým jakkoliv pomohli. Paní Aniče Tašnerové za dočasné bydlení do té doby, než získali firemní byt ve Vysokém Mýtě. Neponičený nábytek jsme přestěhovali do bývalé školy, nyní je uschován na půdě. Svobodovi nyní čekají na vyjádření a na plnění od pojišťovny a také na jarní počasí, aby mohli zahájit stavební práce k opravě jejich domu.

PODĚKOVÁNÍ

Většina z Vás již jistě ví, co se nám přihodilo a jak moc se snažíme toto období ustát, i když to mnohdy není nic snadného. Díky Vám všem, kteří nám jakkoliv pomáháte, stojíte při nás a podporujete nás, jde všechno zvládnout mnohem lépe. Moc si vážíme toho, že nám nezištně pomohli i Ti z Vás, které osobně neznáme, ale víme, že máte srdce na správném místě. V těžké situaci podaná ruka je největší dar, který může člověk člověku dát. V neposlední řadě děkujeme zástupcům vedení společnosti Iveco CR za účinnou pomoc při zajištění bydlení a ošacení pro naši rodinu. Všechny získané dary využijeme beze zbytku na obnovu a vybavení domova pro nás a naše děti.

Srdečně děkujeme
Míra Svoboda a Dáša Münsterová

POŽÁRY V NAŠICH KRONIKÁCH

V kronikách Říkovice jsme dohledali tyto záznamy požárů v naší vesnici. Bohužel žádné fotografie těchto neštěstí nemáme.

1813 vyhořel **dům čp. 4**;

1875 shořela **stodola u čp. 5**;

5. července 1885 shořel **statek i stodola čp. 28 a stodola čp. 27**, oheň údajně vznikl u čísla 27, na pomoc přispěchali hasiči z Morašic a Osíka - shořela píce, 4 vepří, hospodářské nářadí, nábytek, peřiny, zásoby;

v pondělí v 5 hodin ráno po posvícení roku **1891** shořely **stodoly u statků čp. 30 a 31**, založeno úmyslně, přijeli na pomoc hasiči z Morašic - na základě této události se začalo uvažovat o založení hasičského sboru a zakoupení domácí hasičské stříkačky, kdyby v té době v Říkovici stříkačka byla, mohla být jedna stodola zachráněna;

1892 zakoupena **stříkačka a založen hasičský sbor**;

7. srpna 1894 prodělal první křest ohněm náš sbor při požáru **stodoly u čp. 11** (dřívě hostinec), podařilo se zachránit sousední stodolu;

září 1897 mladinka žhářka (13 let) zapálila **stodolu u čp. 10, chalupy čp. 2, 14, 15, 32**, děvče bylo dopadeno a páchání dalších zločinů jí bylo znemožněno, na pomoc přijeli hasiči z Tržku, Makova, Morašic, Osíka, Újezdce, Seče;

26. července 1911 odpoledne zapálila neopatrná děvčeka svítilci si loučí na půdě **statek čp. 5**, oheň se v malém okamžiku rozšířil na **statek čp. 4** a zuřil dlouho do noci, byl zdolán za pomoci sborů Morašice, Makov, Újezdec, Tržek, Osík, Nová Sídla, Dolní Újezd, Litomyšl, oba statky byly celé ze dřeva, slámy a šindelů kryté; majitelé se zachránili, v tu dobu byli zrovna na poli s párem koní, byla to nadlidská práce hasičů; u čp 4 shořelo celé obytné stavení, stáje, chlévy, nábytek, šatstvo, prádlo, hospodářské nářadí, 16 kusů hovězího dobytka + 1 kus zachráněn, shořeli 3 vepří, 2 kozy, králíci, přes 60 slepic, peřiny, stodolu hasiči zachránili, úhrnná škoda 20 tisíc korun; u čp. 5 shořelo stavení do základů, jedna píce, sláma, 1 vůz, 3 telata;

1936 požár **čp. 1**;

1951 v noci po žních požár na „Bídkě“, celý objekt byl zcela zničen, obyvatelé Říkovice si na tento okamžik moc dobře pamatují, protože křik majitelů domu byl slyšet;

1954 shořel celý **čp. 20 „U Holců“**, zůstala jen část zdiva, plameny šlehaly přes silnici na další stavení, hasiči nechali čp. 20 shořet, ale hlídali dům čp. 19, na který se oheň díky větru přenesl, začala hořet střecha domu, majitelé čp. 19 se báli o svůj majetek, proto už vynášeli nábytek ven, oheň na střeše hasiči úspěšně uhasili;

červen 1972 shořela **půda u chléva**, kde byli ustájeni družstevní býci, hasiči z Říkovice použili svoji stříkačku, na pomoc přijeli hasiči z Litomyšle;

31. srpna 2012 shořela **dřevěná chajda** pod Říkovicemi, využívána jako klubovna mladých.

VÝSADBA ALEJÍ

Chtěli bychom poděkovat za Váš zájem o adopci třešní. Bohužel kvůli pandemii se hromadná výsadba nemohla uskutečnit. Podmínkou pro získání dotace byla nutná výsadba stromů do 10. listopadu. Proto byly stromy vysázeny firmou Ing. Renaty Břeňové. Výsadba třešní u Říkovice proběhla 4. listopadu a výsadba líp u Lažan hned druhý den. Ve výsadbě stromů budeme pokračovat i příští rok. Pokud nám to aktuální situace dovolí, tak Vás budeme informovat o možné adopci stromů a budeme rádi, když se do akce zapojíte.

Lipová alej u Lažan

LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD

Ani lampiónový průvod letos Říkovicemi neprošel, ani studánku jsme nezamkli. Přesto děkujeme Petře Šimkové, která vyrobila kytici, položila k pomníku a zapálila svíčku za nás všechny na počest padlých občanů Říkovice.

ROZSVĚCENÍ VÁNOČNÍHO STROMU

Bohužel jsme se nemohli sejít u školy u rozsvícení stromku a poslechnout si říkovické děti a jejich vánoční vystoupení. I přesto, že se nemůžeme shromažďovat, tak Vám děti chtěly popřát krásné Vánoce. Využily dnešních moderních technologií a nahrály pro Vás vánoční přání. Odkaz na video najdete na internetových stránkách obce nebo přímo na adrese <https://youtu.be/Qz9aC3XjRWE>. Pokud nemáte možnost zhlédnout video na internetu, tak se přijďte podívat ve středu **23. prosince kdykoliv od 17.00 do 18.00 hodin** ke kapličce. Video dětí poběží ve smyčce celou hodinu. V kapličce bude k dispozici betlémské světlo. Jestliže si ho budete chtít odnést na svátky domů, tak si přineste lucerničku nebo svíčku.

OPRAVA ČÁSTI SILNICE SMĚR OSÍK

V úterý 8. prosince byla silnice na Osík uzavřena z důvodu opravy komunikace. Během dopoledne byl položen nový povrch od křižovatky na Osík až po ceduli konec obce Říkovice. Změnu můžete porovnat na přiložené fotografii nebo se můžete po nové silnici projet.

Nový povrch silnice na Osík

ZVEME VÁS aneb CO NÁS ČEKÁ?

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2021

Každá koruna pomáhá

Do sbírky můžete přispět také

- dárcovskou SMS ve tvaru **DMS KOLEDA 30** (60 nebo 90) na číslo **87 777** (cena jedné SMS je 30, 60 a 90 Kč), trvalá podpora DMS TRV KOLEDA 30 (60 nebo 90) na číslo 87777
- přes **ONLINE koledu** startující v lednu 2021 na www.trikralovasbirka.cz
- odesláním **FINANČNÍHO DARU** na účet: 66008822/0800 u České spořitelny, **VS: 77705014** - Váš příspěvek půjde přímo naší Farní charitě Litomyšl
- pomocí **QR PLATBY** - Váš příspěvek půjde přímo naší Farní charitě Litomyšl

Pomůžete i sledováním **TŘÍKRÁLOVÉHO KONCERTU** na ČT 1.

Více na www.trikralovasbirka.cz. Sledujte také tříkrálový Facebook a Instagram.

ZAČNĚTE I VY NOVÝ ROK DOBRÝM SKUTKEM! DĚKUJEME VÁM!

Aktuální informace naleznete také na www.litomysl.charita.cz nebo na našem Facebooku.

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2021

Každá koruna pomáhá

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

65 let – Hantl Jaroslav
Rybková Zdeňka

70 let – Dolečková Anna

75 let – Trávníček František

85 let – Pokorná Dagmar

Všem blahopřejeme a do dalších let přežeme hodně zdraví.

Nápady a připomínky zasílejte na e-mail pokladna@morasice.cz
Těšíme se na Vaše příspěvky do kulturního okénka dalšího čísla občasníku.

PRANOSTIKY

V prosinci zima, sníh hojně lítá,
hojnost všady žita bývá.

V lednu mráz - těší nás,
v lednu voda - věčná škoda.

V únoru sníh a led
- v létě nesou včely med.

Jestli březem kožich stáhl,
duben rád by po něm sáhl.

přejeme

Veselé Vánoce

všem